

Pumpkinseed Pumpkinseed h. Inkseed.

ՌԻՐԵԼԹ. 21 ՄԵՐՏ. 1841 :

16 *Wapiti:*

— «Ալալժեա Սարսիլի բժշկականութեան վարժարանը, որու համար ըսած էինք Յայտը, յուսոյս եւ հրէից ազգէն ալ աշակերտ սիրտի առնէ իարեգութ Միքայիլն հրամանաւը, արդէն շատ ուսողմասէր սրտունիներ առած է :

Ն. Վ սե . Սայիտ իրաւորոնն փաշան, առուստուրի
պաշտօնատար զբմեցաւ, ԲՀմէո ՖէթՀի փաշային
սեղը, որ Հիմըկո. Հիմայ իր պալատը պիտի Հան-
դրտամայ, ու ձ ահիբ փաշան ալ՝ իրաւորոնն փա-
շայ անուանեցաւ :

Տախիլիեյի մէքթուպճի օւիւհտիւ պէյը՝ Հարւ պիլէի վերակացու, ու Տաալի նաղըրիի փոխանորդ կարգեցաւ իր նախկին պաշտօնը՝ Վասրտ Էֆէնտիլին յանձնարկեցաւ :

21 **ויחזק :**

Եւ լսենք թէ՛ Կեսարիոյ մուհտաւըլը ևս շատ ան-

կարգութիւններ կրնէ . մօտեւ հարուստ վաճառաւ կանէ մը խել մը ստակ առնելով , բարեսիրտ Արքային հայրազուծ զիտաւորութեանը ներհակ , հըրաման տրվել է անոր որ ինք միայն խոհակի առուտուր ընէ այն քաղաքին մէջ : Բայց ամենեւին տաւակոյս չունինք որ Բարձրագոյն Վարդապետութեանը , հասարակութեան օգտին համար , շուտով բնաջնջ կրնէ յայտ անկարգութիւնները . ու մեծագոր Արքային բարեսիր կամայը դէմ կեցող անգղոյշ մուհասրներն ալ իրենց արժանաւոր պատիժը կրնողունին :

— Այստեղէն կը գրեն .

« Ամիս մըն է որ անսպասու գողութիւններ կը լաւան շուկային (չարշաբին) մէջ . անցած շաբաթ գիշեր 8—10 խանութ բայցին ու մէջը եղած բոլոր ապրանքը վերցուցին :

Տեղւոյս կառավարիչ Վորին Վսեմութիւն Սէլ լիմ փաշան ամմեն կերպ զգուշութիւնները 'ի գործ դրած է որ այս չարագործները ձեռք ձրքէ , բայց մինչև հիմայ հասար չեղաւ : Սակայն կը յուսանք որ շատ չի քշեր յայտնի կըլլայ այս գողերուն ինչ մարդիկ ըլլանին , ու իրենց անգղամուծեանը արժանաւոր պատիժը ընդունելով քաղաքէն ապահովութիւնն ալ կրկին կը հաստատուի :

Վերապատուելի Տէր Վէնետիկոս բարեհամբաւ հունաց քարոզիչը տեղւոյս , անցեալ կիրակի օր իրենց Մաշնորդին հրամանաւ , (որ մօտեւ կը լաւ պատիւ Վոստանդնուօլիսէն) մեր Մաշնորդին գերապատիւ Սատթէա Մըք Սալիսկոյոյին գալուստը շնորհաւորելու եկաւ , որ արժանաւոր յարգութեամբ ընդունեց զնա : Հիշեալ յարգի եկեղեցականին մարդասիրական եռանդը , ու իր ժողովուրդին բարեպաշտութեան ու բարի վարուց համար ըրած համոզեց քարոզութիւնները , մեծ գովութեան արժանի է : Սենք ևս կը սխալաւորինք շնորհակալ ըլլալ անոր մասնաւորապէս , մեր աղբին ու սոսմանական յառաջադիմութեանը վրայ յըցուցած մտերիմ ու մարդասէր ինդակցութեանը համար : Հոյսերնիս մեծ է , որ զիտութեանց լուսաւորութիւնը քրիստոնեայ աղբերուն մէջ օրէ օր տարածվելով , ատեւութիւնը ու անմիաբանութիւնը բոլորովին կը վերանան . որոնց սխալաւորութիւնը ընդհանրապէս միայն տղիտութիւնը :

Հանքային ածուխ : Բնդղեացիները սկսան նախահանքային ածուխին գործածութիւնը . երեքտասան երորդ դարուն սկիզբները Վօսուա քաղաքին մէջ կը բանեցընէին այս ածուխը , բայց յետոյ վախճալով թէ օդը կապականէ , արգիլեցին անոր գործածութիւնը : Բայ օրվան օրս միշտ ալ ինքիթէուայի համար , տարին 20,000,000 տոնաւաչափ (ամմեն մէկ տոնաւը 2000 լիտր) հանքային ածուխ հարկաւոր է , որուն վեցերորդ մասը երկաթագործները կայրեն : Բայ վերջի տարին ըստ մէջ 6,000,000 տոնաւաչափէն աւելի էր ինքիթէուայէն տարոյց տալի դուրս ելած ածուխը : Վստի այսօրոյն հարկաւոր բան մը ըլլալով ուղից Բոսնիայէն ուր յատկապէս քննարկ թէ արդեօք իրաւի ածուխ կայ բոլոր հանքերուն մէջ , ու լաւ քննութիւն մը ընելէն ետքը

իմացեցաւ որ եթէ հիմակալն պէս շարունակ գործածվելու ըլլայ , դեռ 2000 տարվան համար բաւական ածուխ կայ մինակ այն հանքերուն մէջ որ մինչև հիմայ դռնըլած են :

Սէկ աղբի մը լուսաւորութեան ու առաջագործն պատճառներուն մէկն ալ անշուշտ շատ օգտակար գործերը ունենալն է ինչպէս կը տեսնուի Արքայապետ այլապէս աղբերուն մէջ , որոնք անհուն անհամար գործերով լուսաւորեցին Արքայան ու հետեւապէս հարուստացան ամանակ որ աշխարհք քանի ստեղծվեր է , կրնանք ըսել թէ այսչափ լուսաւորեալ դարեր եղած չունի և կը յուսանք որ միշտ ասանկ պիտի շարունակվի ու աւելի պայծառանայ : Սեր աղբն ալ որչափ որ իր վիճակը կը ներքէ յայտնապէս փոխվի ունի շատ գիւրքեր 'ի լոյս հանել թարգմանել տալի ու սիրով սորվեցընել ուրիշին , երեւել թարգմանիչներ հեղինակներ պակաս չեն եղեր մինչև հիմայ . նաեւ գտնուելն են երեւել Սեկենսաներ որոնք աշխատողին թափած քրտինքը պարապքէն հանելով կը վարձատրեն :

Սանկ գովելի գործքերը քանի մը աղգասէրներ արթնցընելով , այս օրերս Պօլոյ մէջ մէկ ըլլալով ուսումնական ընկերութիւն մը հաստատեցին Սթըն Պատրիարքին հաւանութեամբ և հաստատելով , ու ինչպէս յետագայ կարգադրութեան մէջ գրված է , այս ընկերութիւնը կառավարութիւն մը ունի . հիմա երկու տարվան համար կառավարիչ ընտրվեցաւ Բէշտըմալճեան աղգասէր Վեորդ աղան , որուն զրա ունի Պօլոս է Բամա աղբն Ղէպէլ աքտար Սատրք Էֆենտիին խանը . ու որ ուղէ թէ պօլսեցի և թէ դրսեցի կըրնայ թարան տեղը անգամ գրվիլ ստակը վճարելով : Բայ ընկերութեան նպատակը ու թէնութիւնները յետագայ կարգադրութեան մէջ կը տեսնուի :

ՆԱԽԵՂԱԽԻՎ

Հայոց գրականութիւնը ընտիր և ուսումնական մասնաւորութիւնը կողմէ պակասութիւն մը չունենալով , թէ և Վարդապետ մակեալ լեզուներուն հետ կրնայ մրցիլ , բայց իր լեզուն ըլլալով անսահման հասարակ ժողովուրդին ալ գրաբար լեզուն տեղեկ չըլլալով , մէջերնի գիրք կարդալ օգտակար ու զուարճալի ըլլալուն տեղը կերեւի որ ձանձրացուցիչ բան մը կը լըլայ . որով աղբերուն մէջ չէ թէ միայն գրականութիւնը առաջ չըլլար , այլ մանաւանդ մեր գրականութեանը ու հեղինակներուն յարգն ալ չենք կրնար ծանօնար :

Բայ գլխաւոր պակասութիւնը տեղ տեղ քանի մը անկանոն աշխարհաբար ու զուտ տաճկեմար գիրքեր շարադրողներու յորդոր ըլլալով , կերեւի որ ամմեն երկիր ամմեն քաղաք ու կրնամ ըսել ամմեն գեղ մէկը մէկէ տարբեր լեզուներ կարտադրելին , անանկ որ քանի մը հոգի մէկ տեղ ժողովրդի մամմեն ալ հայերէն խօսիլ կարծեմով , մէկմէկու խօսք հասկընալու թարգման ալ չեն կրնար գտնար , որ աստուած չունէ ասանկ երթալու ըլլայ նէ , օր աւուր միայ մեր աղբի ու պատուական դրաբար լեզունիս բոլորովին կորսնցնելու վտանգին մէջ կը գտնուինք : Եւ որովհետեւ ասանկ աղգու երկիրը ամմեն աղգասէրները արթնցընելով զգուշացընելու է , անոր համար Պօլոյ մէջ քանի մը հայրենակիցներ մէկ ըլլալով Ռուստմանական Բնկերութիւն մը հաստատեցին , ջանքով ու ստրկով կենդանացընելու համար ուսումը :

Բայ ընկերութիւնը կը յուսայ որ քիչ աւանի մէջ աղգասէրները անգամներուն թիւը շատցընելով , ու այս գովելի ջանքը վրանին առնելով գիւրութիւն կուտան որ աղբերուն մէջ զօսացուցիչ բարոյական աղգասիրութեան և ուսումնասիրութեան վերաբերալ պարզ գրաբար կամ զուտ աշխարհաբար լեզուով գիրքեր ելան , աւանի որ այս ծամբով աղբերուն մէջ կարգաւոր համը մէկ անգամ մը որ մտնելու ըլլայ , գրաբար լեզունիս ալ նորէն կը լուսաւորվի , մեր հեղինակներուն յարգը կը ծանօնուի ու անաշխատ և զօսանալով ուսումը աղբին մէջ տարածվելով օտար աղբերու աղբին ալ էվել էվելք համբաւ ու վարկու մ կունենայ աղբը :

Կարգադրութիւն Ռուստմանական Բնկերութեան Հայոց 'ի մեծն Պօլոս :

1

Ռուստմանական ընկերութիւնը պիտի ըլլայ միայն ուղղափառ և աղգասէր հայրենակիցներէ . ամմենաւ արեւելեան եկեղեցւոյ զաւակ :

2

Բնկերութեան դրամագլուխը գիւրաւ ճարելու համար բաժնի ձգած է , ամմեն մէկ բաժնի տասնութիւն քսան . նոց օսկի ու կէս , Ստամբուլ ստակ :

3

Բնկերութեան հայրենակից իրաւունք ունի ընկերութեանը անգամ գրվելու , ու կարողութիւն ունի մէկ բաժնէն մինչև քսան բաժնի ուղէնէ գրվելու :

4

Բնկերութեան բաժանորդ ընկերութեան անգամ կը համարվի :

5

Բնկերութեան բաժանորդ պարտաւոր է ստակը ուսումնական ընկերութեան կառավարութեանը խորհրդարանին կանխիկ վճարելով . ստրկին անգործադիրը առնելու ու կառավարութեան տուժարին մէջ գրելու . նաեւ բաժանորդն ալ առգաղբելու է , տուժարն ալ պայմանագրէն ալ :

6

Ռուստմանական ընկերութիւնը վեց տարվան վրայ հաստատված է , տարինը չի լրացած բնաւ մէկ բաժանորդ մը չի կրնար ելալ , ու կամ թէ ելալու ալ ըլլայ , իր արված ստակը չի կրնար ետ ուղեր :

7

Հիսուն բաժնի հաքըվելուն պէս ընկերութիւնը գործի պիտի սկսէ :

8

Բնկերութեան թուականը 1841 , ժարտի 1 , կըս կըսի . և այս առաջին տարվան ընկերութեան մէջ մանաւոր միայն ունեցող բաժանորդը վեց ամիս պայմանաժամ ունի , վեց ամիսէն ետեւ մանաւոր երկրորդ տարվան հաշիւին կրնայ բաժանորդ ըլլար :

9

Բնկերութեան տարվ ընէ 'ի զատ , ամմեն տարի երկու ամիս պայմանաժամ ունի մէկ անգամը այս ընկերութեանը մէջ մտնելու , երկու ամիսէն ետեւ մանաւոր արագապ տարին բաժանորդ կը համարվի :

10

Ռուստմանական ընկերութիւնը մէկ կառավարութիւն մը պիտի ունենայ վեց անգամով , յի , չորս հոգաբարձու , մէկ կառավարիչ , և մէկ ալ դատաւրէնիչ :

11

Կառավարութեան անգամները հարկաւ ընկերութեան անգամներէն պիտի ըլլան , որոնք առանց թուականի ջանասիրութեամբ իրկերկու տարի պիտի աշխատին :

12

Երկու տարին լրաննալէն ետեւ կառավարութեան անգամներուն աշխատութիւնը ընկերութեան հաշիւի ըլլալով , եթէ նորէն առաջարկվի յանձնառու ըլլալու , երկու տարի ալ աշխատին , և եթէ անոնք ալ կամին նէ կըրնան կենար , մանաւանդ ոչ ընկերութիւնը կարող ըլլայ բռնագատել , ոչ ալ պաշտօնէն ելող անգամները կարող ըլլան բռնի աշխատելու ուղեր :

13

Կառավարութեան խորհրդարանը կառավարիչին գրատուր կը ըլլայ :

14

Բնկերութեան շաբաթ չորեքշաբթի օրը կառավարութեան անգամները խորհրդարանը գալով գրականութեան ու ընկերութեան օգտին պէտք եղած խորհուրդները ընեն :

15

Կառավարութեան անգամներուն ամենեւին մէկը կարող չըլլայ ուրիշ անգամներու հետ չի խորհած ընկերութեան վրայօք ինքնիրեն բանալ ընել . այլ մանաւանդ խորհրդով ու միաբանութեամբ պիտի ըլլայ :

16

Ինկերութեան ամեն մէկ անդամը իրաւունք ունի գրականութեան օգտակար ծանօցած առաջարկութիւնը 'ի գործ դրելու ուղիւ: Միայն միաբանութեամբ ու պատշաճողութեամբ ըլլալուն համար, ամեն առաջարկութիւն պիտի գրվի ու խորհրդարանին արքիւն, ու կառավարութիւնն ալ կարգադրով արժան գատենէ: 'ի գործ դնէ: Եւ ընդ հակառակն՝ կառավարութիւնը պարտաւորէ նորէն գրելով 'ի գործ չի գրվելուն պատճառը՝ առաջարկութիւնը առողջին հասկըցունելու:

17

Եթէ կառավարութեան անդամներուն կարծիքը մէկ նիւթի մը վրայ երկուքի կամ աւելի վրայ բաժնովի, պէտք է որ՝ կարծիքները գրվելով խորհրդարանին արքիւն, ու անկէ ետեւ կառավարիչը վեց հոգի ընկերութեան անդամներէն խորհրդարանը հրաւիրելով՝ կարծիքները անոնց կարգացնէ, ու ո՛վ որ՝ որ կարծիքը ընդունելի դատէ՝ ստորագրէ: 'ե վերջապէս՝ որ կարծիքին վրայ անկի ստորագրութիւն գրանդվին՝ ընդունելի համարվելով, 'ի գործ դրվելու է:

18

Կառավարութեան կառուցումը՝ թղթակցութիւնը, գրութիւնը, տուժարը, հաշուէգրիւն, ու սընտուկը կառավարչին ձեռքով պիտի ըլլայ ու գիւրութեան համար՝ միակ անոր ստորագրութեամբ պիտի բանի, միայն շարաթական խորհրդակցութեան մէջ հոգարարները ապագայ շարժումն ընելիք բաները կառավարչին գրելով թուականով ու ստորագրութեամբ ձգելու են, կառավարչին ալ ընտանիքէ գուրս բան պիտի չընէ:

19

Կառավարչը բոլոր թղթակցութեան օրինակները գրելու է զգուշութեամբ յարեւ նման, ու մանրամասն տուժար մը բռնելու է եկամուտի, ծախքի, եկած ստրկի եւ լաւ ստրկի ու՝ նիւթական ընչից համար:

20

Կառավարչը օրագրութիւն չի պիտի ունենայ ամեն օր եկած գացած ստրկին ու ապրանքին համար: Երբեք զի ան՝ օրագրութեան թերթերը համըմբելով՝ չորս հոգաբարձուին ստորագրութեամբ ստուգվելով՝ կառավարչին՝ յանձնովի: Երբ չհասնէ այս օրագրութիւնը միւս տուժարին հիմը պիտի ըլլայ:

21

Կառավարչը յիշատակարանի տուժարմը՝ ու՝ քրոնիկու է, որպէս զի ո՛վ որ ինկերութեան ձեռագիր, ստակ կամ եկամուտ շնորհէն, տուժարներուն մէջ յարմար տեղ մը մտնելէն ետեւ՝ յիշատակարանին մէջն ալ անցնի, ու ամեն տարի գրելով՝ ընկերութեան յիշատակարանը պատարագի մէջ կարգադրվի:

22

Եթէ կառավարութեան արքիւնը ընծան պատրաստ ստակ ըլլայ, ընկերութեան անդամները այն ըստակին վրայ ամենեկին իրաւունք չունենալով, այն գումարը կառավարութեան յորձանգրութիւն ըլլայ: Նաեւ տարի գրելու գրամագրութեան նայելով՝ շահուն կամ վնասին բաժանորդ ըլլայ:

23

Եթէ տրված ընծան գրականութեան վերաբերեալ գործիք, կարասի կամ հեղինակութեամբ շարադրված ձեռագիր կամ թարգմանութիւն ըլլանէ, կառավարութիւնը պիտի կարելով՝ այն՝ 'ի անին, արժողչէքը՝ մէկ կողմէն կառավարութեան գրամագրութեան կարգը անցընելու է: Եւ միւս կողմէն ալ ընկերութեան ծախքին կարգը գնելու է:

24

Եթէն պայմանագիր ու մուրհակ կառավարութեան անուանը վրայ պիտի ըլլայ կառավարչին ստորագրութեամբ ու կառավարութեան, կնիքով չհոգարարներուն գրելով ու կառավարչին տալու կարգաւորութեամբ:

25

Ինկերութեան կառավարութիւնը կընիքմը պիտի ունենայ: Կնիքին մէջ տեղը անօթ մը բացաւոր՝ յուսոյ նշանակով, ու բոլորտիքնալ գրած, ԿԵՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՍՈՒՄՆԵԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՅ 'Ի ՊՈԼԻՍ: ու այս կնիքը կառավարչին քով պիտի մնայ:

26

Եթէն տարի ընկերութեան հաշիւները կըտրվելու է հաշուէգրով և ցուցակով մը:

27

Հաշիւը կըտրելէն ետեւ՝ կառավարութիւնը կամ կազմելով և կամ ուրիշ նամակներով բոլոր անդամներուն իմացընելու է այն տարվան ծախքը, եկամուտը, ու պատրաստ գրանդված ապրանքը և՛:

28

Վեց տարի լրամնալէն ետեւ եթէ անդամին մէկը ուղե՛ կընայ հրաժարի: Գումարին տոմսակները կառավարութեանը կը յանձնէ, ու հաշուին տուներ հաշուեգրին մէջ պատրաստ գրանդված ստրկին համեմատութեամբ իրեն ինկած ստրկին բաժինը կառնէ, և մնացածին տեղը գիրք կընդունի վերանին նշանակած գնոյն համեմատ:

29

Ուսումնական ընկերութիւնը կընդունի նոր շարագրած գիրքեր, կամ օտար ընդունէ թարգմանութիւններ բարոյական, իմաստասիրական, արուեստական ու հայրենասիրական գիրքեր:

30

Եթէն եկեղեցականի, կրօնի, ծիսի և ընդհանր բարի վարուց վերաբերեալ գիրք ընկերութիւնը չընդունի, որովհետեւ մեր գրականութեանը մէջ ամեն տեսակ հոգեւորական գիրքեր անթերի կը գտնվին ու բնու մէկ կերպով մը փոփոխութիւն չեն ընդունի:

31

Եթէն հեղինակ կամ թարգմանիչ իր ձեռագիրը տպել տալու համար ընկերութեանն օգնութիւն կը գտնէ, կամ գիրքը ծախելով և կամ ուրիշ դաշինքներով:

32

Եթէն ձեռագիր՝ ընկերութեան կառավարութեանը նամակով մը կը յանձնովի, նշանակելով տեսակը, նիւթը, ու ինչ գաշինքով օգնութիւն ուղիւ:

33

Կառավարութիւնը ձեռագրին վրայօք խորհուրդ ընելով, գնոյն ու թէութեանը համար հեղինակին հետ խօսելով՝ սակարկութիւնը լրմնալէն՝ ետեւ, հարկ եղած ստակը չի վճարած՝ դատաքննիչին խրոյկէ որ քննէ եթէ նիւթը ու եթէ շարագրութիւնը:

34

Գատաքննիչը կառավարութեան կանոնով գիրքը նայելով վրան իր ստորագրութեամբ վկայելով՝ կառավարութեանը կը յանձնէ որ անկէ Գատաքննիչարանը երթայ որպէս զի նայվի որ կրօնի ու տէրութեան և ազգի գէմբան մը չըլլայ մէջը, անկէ ետեւ կառավարութիւնը տըպտրանը խրոյկէզանի: Եւ ընդ հակառակն՝ եթէ կանոններու գէմ երեւի, ձեռագիրը նորանց հեղինակին կը յանձնովի:

35

Եթէն տպագրելու գիրքերուն վրայ նշանակվին պիտի: 1. գրքին անունը: 2. հեղինակին: 3. թարգմանչին: ասոնցմէ 'ի դատ՝ ընկերութեան կնիքը, տըպված տեղին անունը ու թուականը:

36

Եթէն տպված գիրքերը միաստի՝ պիտի ըլլան այսինքն վեշտասան ծախք: ու թանձրութիւնն ալ 50 թերթին մինչեւ 100 թերթի չափ:

37

Եթէն տպագրելի գիրքերը կանոնաւոր անսխալ աշխարհաբառ ու՝ պարզ գրաբառ պիտի ըլլան, ամենեկին մէջը տառնկելով կամ ուրիշ օտար բառեր չի գտնվելով:

38

Եթէն խրթին, կամ կարօտ ըլլալով օտար ընդունէ առնելով խօսք: 'տրուեստական, նիւթական, կամ գաւառական, այն երեսին տակը ծանօթութեամբ՝ գործածված ընդունէ թարգմանելու է: նշանակութիւնը նաեւ ստուգաբանութիւնը ցուցունելով:

39

Ինկերութիւնը մինչեւ որ՝ տպարանի մը տէր ըլլայ, աժան գտած տեղը տըպել տալու է:

40

Եթէն 'եղած գիրքերը աղին և թուղթի վրա պիտի ըլլայ: մաքուր տիպ ու թղթակազմ:

41

Եթէն գրքին գինը վրան պիտի տըպվի, ծախու առնուն՝ 'րուն գիւրութեանը համար:

42

Տըպած գիրքը ամենը կամ շատը մէկ տեղ ծախու առնողներուն հետ սակարկութիւնը ընելով՝ 100 ին պատշաճողութեանը համեմատ տասանորդ գիրք տալու է: ամենեկին գինը վար չի զարնելով:

43

Մէկ գիրք մը տպագրելու տըպելուն պէս, կազմելով իրեք անգամ ծանուցում պիտի ըլլայ ծախու առնողները հաւքընելու համար:

44

Միւր գրք մը գիրք չըլլած գրվի ու կանխիկ ստակ համրել ուղէ, հարիւրին հինգ պարգեւ կունենայ:

45

Եթէն ձեռագիր տպագրվելէն ետեւ՝ գաղափարը կառավարութեան գրքատունը կը մնայ, վրան՝ նշանակելով քանի օրինակ տպվել:

Շատ շնորհակալ պիտի ըլլայ ազգը այս գովելի ընկերութեանը ազգասէր հիմնադիրներուն որ ամենայն ջանքով՝ ազգին օգուտը մտածելով հաստատեցին ասանկ բան մը որ ազգը լուսաւորի, օտար ազգերէ վար չի մնայ, մանաւանդ հեղինակները ու թարգմանիչները անվարձ չի մնան: 'կը յուսանք որ այս ազգասէրներուն պաշտպանութեամբ տեական կըլլայ ընկերութիւնը և յիշքերն ալ օր ըստ օրէ շատնալով գիտութիւնն ալ ազգին մէջ կը ծաղկի:

ԱՄՈՐԵՍՏԱՆ

Պէրու, 6 Մարտ: Ենթադրելով եղիպտական գորվեթ մը՝ Ղէքսանդրիայէն բերաւ հոս Լիբանանու էմիրները: որոնք գերի բռնելով մեր լեռնականներուն ապստամբութիւնն ժամանակը՝ Միսապ խրկված էին: 45-50 հոգի էին ասոնք իրենց ծառաներուն հետ մէկ տեղ: Երբոր նաեւ կելային՝ բաղնիքի զիւղախմբներու: որոնք լեռնէն իջած էին իրենց բարեկամներուն ու՝ 'ազգականներուն զարծը ողջունելու համար: հրացաններ պարպելով՝ խնդութեան աղաղակներէ՛կը հանէին:

ԵԳԻՊՏՈՍ

Լիքսանդրիա, 3 Մարտ: Գաղղ խախն շոգեւաւովը՝ Լէքսոն կոչված՝ հասաւ այսօր Մ. Ռ. Դապոն, որ քանի մը ամիս Մ. Բոչըլէի դաղղ խացոց ընդհանրական հիւպատոսին փոխանորդութիւնը պիտի ընէ: որովհետեւ հրաւիրան առած է անկիւ իր տէրութեանն որ Գաղղ իա դաւնայ ու քիչ մը ատեն հոն մնայ:

ժամտախտը հետզհետէ շտոնալու վրայ է գրեթէ օրը 15 դիպուած կը պատահի: մեծ վախ մէջ են բոլոր այս կողմի բնակիչները՝ եւ գուցէ գարնան մէջ ալ աւելի կը տարածվի այս զարհուրելի հիւանդութիւնը:

Այս օրերըս Վ. Բ. Գալային հրամանաւր, 10 հազար խանութար բաւական ծախսեցաւ միջակ գինով 14 բրեալ 76 | 100 խանութարը : Սեկ ուրիշ աճուրդ (մեղաթ) մը ևս սխտի ըլլայ անգղիական շոգենաւը հասնէին ետքը . սակայն թէ որ Աւրոպայի գիները լաւ չըլլան, 14 բրեալի ևս դժուարաւ կը ծախվին :

Անցած շաբթիւն փութովիկ որ միջերկրական ծովու մէջ մեծ վնասներ պատճառեց, այս նաւա հանգիստը գտնուող բանի մը վաճառականի նաւերու ալ շատ դէն տըլաւ :

ԹՐԵՍ

4 Մարտ :

Վերջին շոգենաւով Թրեստէն եկած նամակները կը ծանուցանեն թէ յիշեալ քաղաքին առուտորը քիչ մը շարժեր է, ու արեւելեան կողմերուն ապրանքները դիւրութեամբ կը վաճառվին :

Բամպակ : Գիներուն բարձրնալը պատճառով մեծ գործառնութիւններ չեղան աս շաբաթ . բայց ապրանք ունեցողներն ալ հաստատ կը մնան ու ցած գիներով չեն ուղէր վաճառել . հիմակվան արժուողութիւնը հետեւեալն է :

Ամերիկայի բամպակը՝ Ֆիորին 34-38 խանութարը :	
Սոպուճա՝	32-32 "
Քրքաղաճ՝	30-30 1/2 "
Սէլանիկ	27 "
Մետաքս : Վիչ ապրանք կայ . քանի մը փոքրիկ մասն ծախվեցաւ, որոնց գիները չիմացվեցան :	
Չէթ կողովի	31-32 Ֆիորին
Քէթէն թոհով	6 1/2 "
Սուսամ	9 1/2-10 1/2 "
Աֆիօն	6 3/4 "
Ղէհրի	160 "
Գիտոր սեւ կողովի	39-41 "
Հասարակ ապրանքը՝	37-38 "
Մեղրամով քիչ կայ	100-103 "
Գարի	2 "
Բակլա՝ կողովի	2 3/4 "
Եգիպտոսի ցորեն (տարը)	2 3/4-3 "
Փասուլեա	4 1/4 "
Խաչվէ : Գիները հաստատ են . Ռիօյի տեսակը՝ 22 1/2 27 Ֆիորին խանութարը . Պահիայինը՝ 24 1/2 33 ըստ տեսակին :	

Հաքար : Ղերմակը՝ 14 Ֆիորին վաճառվեցաւ :

ԶՄԻՌՆԻՒ

21 Մարտ :

Առուտորնիս մեր վերջի թիւէն ետքը երեւելի փոփոխութիւն մը չընկալաւ, ու ապրանքներուն գինները հասարակապէս մի և նոյն վիճակի մէջ կը գտնուվին :

Բամպակ : Աւրոպայի լուրերուն վրայ քիչ մը թուլցան գիները ու խիստ քիչ առուտորը եղաւ մեր վերջի անգամին տըլած ծանօթութիւնէն ետքը :

Աֆիօն : Անցած շաբաթ 150 սունտուկի չափ եկաւ Կոստանդնուպոլսէն որոնցմէ 50 սունտուկ կը ճէհրիի փոխանակութեամբ վաճառվեցաւ . հիմա քաղաքիս մէջը գրեթէ 400 սունտուկ և սէփէթ ա

Ֆիօն կայ . ու կը հաստատեն թէ 80 զուռուշի չէ . քին տըլող կայ բայց տուող չիկայ :

Թաֆշան տէրիսի : Անպակաս զուրսերէն կուգայ ու ըստ տեսակին կը վաճառվին ամեն օր . առաջին տեսակը՝ 400 զուռուշ վաճառվեցաւ հարուր հաւ տը՝ երկրորդ տեսակը՝ 260 :

ԱՄՈՐԵՍՏԵԱՆ

Դրամներուն ընթացքը առևտուրի մէջ, որն որ Պէրլութի կառավարիչին հրամանաւր որոշվեցաւ մարտ 5ին 1841 :

Լիւրա սթէնլինա	դուռուշ 115
Չիէքիւ ըրեալ	23 1/2
Սիւնադրուշ ըրեալ	24 1/2
Հինգ Փուանքնոց	21 5/8
Նոր քսաննոց ոսկի	22
Վեցնոց	6 3/8
Տօպլօն	370
Մաճաւ	51 1/2
Վենետիկի ոսկի	53 1/4
Նոր տասներկուքնոց	18 1/8
Հին տասներկուքնոց	20
Ամերիկայի ըրեալ	23 1/2

ՀԱՐԺԱՐՈՒՆՔ

Աստրիական Այստ ընկերութեան շոգենաւերուն,

Լատինացեաց թիւով :

Թրեստէն կելլայ ամեն ամսու 1, 16

Կը հաւօր՝

Անքոնա՝ աքէն աճու	2, 17
Քօրֆու	5, 20
Փաթրաս	6, 21
Փիրէոս (Աթէնք)	8, 23
Սիրա	9, 24
Իզմիր	11, 26
Կոստանդնուպոլս	13, 28
Կոստանդնուպոլսէն կելլայ ամեն ամսու	5, 20

Կը հաւնի՝

Իզմիր՝ ամեն ամսու	7, 22
Սիրա	8, 23
Փիրէոս (Աթէնք)	12, 27
Փաթրաս	14, 29
Քօրֆու	15, 30
Անքոնա	18, 2—3
Թրեսա	19, 3—4

Թրեստ երթալու համար,

Իզմիրէն կելլայ ամեն ամսու	7, 22
Սիրայէն	11, 26
Փիրէոսէն	12, 27
Փաթրասէն	14, 29
Քօրֆուէն	15, 30
Անքոնայէն	18, 2—3

Լօստոս քաղաքին մէջ երեւելի բժիշկներէն՝ Ալմիլի անունով քաջ վարպետին հնարած Վափարնա խիւլա սէյին հապերը :

Յիշեալ կարգադրութիւնը (թերթիւր) , Գլխաւորապէս ինկիլթեալի , Գուռիին , Ղէնօվայի , փախայի և ուրիշ երեւելի տեղական բժշկատուններէն , և արհեստական ճեմարաններէն հաքցաքննութեամբ փորձված՝ և օգուտը ստուգութեամբ ընդունելի եղած է . անանկ որ մարդուս մարմնոյն մէջ արեան ապականութենէն զոյսած բոլոր ախտերուն օգուտ կընէ . այսինքն՝ Եսկորպուլի բիծերը , թուրու պաղամ , ֆրէնկի , մայասը , և մարդուս մարմնոյն վրայ պատահած ամեն տեսակ խաղաղքնի պէս բոլոր աղտերը , և ճիւղալ դեղ դորձած վէրէ առաջ եկած կերպ կերպ գէշութիւնները բոլորովին կը ջնջէ : Ստիարնային մաթպուհը երբեք նեղութիւն կուտայ ստամոքսին , ու ամեն ժամանակ չի դորձածիւր . բայց աս դեղահատը (հալը) , ամեն ժամանակ և ամեն տեսակ անձինք , թէ՛ այլ և թէ՛ կին առհասարակ կրնան աւնել . դեղահատերուն ամեն մէկը հինկական ցորենաչափ ըլլալով ինը հատին մէջ կէս օխայ Փալպուհի դօրութիւն կայ . նաև շատ դիւրութեամբ կը դորձած վէ՛ դեղահատի թէթիկ ըլլալուն համար . դորձածութեան չափը ու եղանակը՝ այս դեղահատի տուփերուն վրայ փաթուած թղթերէն յայտնի կըլլայ :

Ազոդները կրնան դոնել , Պօլիս՝ Վալսթիս մէկվախանէյին կողմը , Սինեօր Անթօնիօ Վալէյս կողմած դեղալաճառին (Եղաճիլին) դեւրաֆա նշան կախված խանութը :

Իզմիր՝ Ինեայիօ Գօմէնիօ անունով դեղալաճառին խանութը կը գտնուվի :

Աստի Ժիւռու , ուսուցիչը դադար իրեն լեզուի և վայելչագրութեան , անգղիական վարժարանին մէջ՝ մասնաւոր դասատուութիւն ալ կրնէ թէ որ ուզող ըլլայ . ամիսը 100 դուռուշ վարձք կառնէ թէ մէկ հոգի և թէ իրեք չորս հոգի ըլլան դաս առնողները :

ԱՐՇԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ . աս Օրագիրը շաբաթը անգամ մը կը տըլվի :

Տարեկան ստորագրութեան գինը՝ 120 դռնէ . կանխիկ ո՛վ որ ուղէ կրնայ ստորագրվիլ .

Իզմիր՝ օրագրութեան տպարանը :

Լօստէմիշ՝ բժիշկ Պ. Սարգիս Կարապետովին տունը :

Պօլիս՝ Վեզիր խանը Իզմիրցի Սաւալանեան Վալիի աղային գրատունը :

Աղէքսանդրիա՝ Աղաշանեան Կարապետ աղային մահաղան :

Թրեստ՝ Արեւան Գրիգոր աղային գրատունը :

Պուրսա՝ Քաղաքէն Սատթէոս ու Գրիգոր աղայից մահաղան :

Լտիւրնէ՝ Փափաղեան Պօղոս աղային վաճառատունը :

Լոյրու՝ Յակոբճեանեան Աղայ Սարգիս մահաղան :

Լաշ՝ Պըյըքլեան աղայ Եղբարց մահաղան :

Պաղատա՝ Անգղիոյ առաջին Թարգման աղայ Խալիկին տունը :

Ալիքիսա՝ Վալպղեան աղայ Յարութիւնին մահաղան :

Պոմպա (Էնգլաստան) յարդի պարոնաց Աղանօպ որդեղ և ընկերաց վաճառատունը :